

Ulovfestet objektivt ansvar

Er ansvarsformen fremdeles aktuell?

Oversikt over foredraget

- 1) Innledning
- 2) Ansvarsgrunnlagets utforming – Kort **repetisjon**
- 3) Ansvarsformens aktualitet – **Særlig om KI**
- 4) Objektivt ansvar for **produsenter av risikoobjekt** - status
 - a) Regulering innenfor produktansvarsdirektiv
 - b) Reguleringen utenfor produktansvarsdirektivet
 - c) Særlig om diskusjonen om teknisk svikt
- 5) Objektivt ansvar for **eiere og brukere av risikoobjekt** – status
- 6) Ansvarsformens **potensial**
 - a) Rent risikoansvar og **teknisk svikt** som ansvarsgrunnlag for bruker
 - b) Objektivt ansvar for **uforsvarlig ordning** (jf. også anonyme og kumulative feil)
- 7) **Refleksjoner** – og et mulig kontrapunkt

2. Ansvarsgrunnlagets utforming – kort repetisjon

- Diskusjon om hvorvidt det er tale om vilkår eller momenter, jf. **Kjelland, Erstatningsrett – en lærebok . s. 137-143**. Dette er greit å vite om, men spørsmålet løser etter min mening seg av seg selv.
- Den som har **tilknytning** til en **stadig, typisk og ekstraordinær risiko** som slår ut i skade, kan pålegges ansvar uten skyld etter **en nærmere vurdering av hvem som er nærmest til å bære risikoen for skaden**.
- Jf. historisk utvikling fra fingering av culpanorm til ansvar for «farlig bedrift».
- Nitrocylerin Rt -1875-230 (**Lysaker**) streng culparegel;
 - naar desuagtet en saadan Fabrik anlægges **eller drives saa tæt ved Naboeiendom**, at denne ved indtræffende Explosion er udsat for at tilføies Skade, maa det efter min Mening ansees for et **uforsvarligt og utilbørligt Forhold**, der maa medføre Erstatningspligt
- **Viktig implikasjon i vår sammenheng**: Et hvert element av culpa **styrker grunnlaget for objektivt** ansvar, jf. Nygaards variant «ulovfestet objektivt ansvar for uforsvarlig ordning».

Vilkår (momenter)

- Stadig risiko
- Typisk risiko
- Ekstraordinær risiko
 - I kjernen: Det uventede/det som overstiger dagliglivets risiko

Skjer skaden innenfor den konkrete risikosektor?

Avsluttende helhetsvurdering K. s. 160-166

- **Kort om det metodisk spesielle her**
 - Typisk eksempel på erstatningsrettens særpreg.
 - Brede interesseavveininger overfor et konkret faktum
 - Begrensede muligheter for vanntette generaliseringer
 - Derfor viktig å oppøve eget skjønn – *judicium*
- **Røyke 2003-1546** – en god illustrasjon
- **Helhetsvurdering organisert/rasjonalisert i ulike momenter**
 - Interessemoment
 - Prevensjonsmoment
 - Pulveriseringsmoment
 - Konkret rimelighet

Høyesterettsdommer Michelsen
på manuduksjon i Bergen våren
1986:

«Dommene om ulovfestet
objektivt ansvar er et **villniss**»

Legislative
hensyn i
rettsanvendelse.
Interesse-
argumentet er
sentralt

3. Ansvarsformens aktualitet i dag – særlig om KI

- A) Betydningen av **kunstig intelligens** – generelt
- B) Erstatningsrettslig refleksjon: KI *passer ikke til culparegulering*
- C) Utvikling nasjonalt og internasjonalt - **status**

A. **Betydningen av KI generelt**

KI´s egenart fra **erstatningsrettslig** perspektiv:

**Utgangspunkt: Oppfinnelsen av AI er en
teknologisk nyvinning på høyde med de aller
største oppfinnelser ...**

Hjulet

Elektrisitet

AI – Kunstig
intelligens

Internett

Automobilen

Kunstig intelligens – **kjerneegenskap** erstatningsrettslig sett

Hva er det nye og spesielle?

En maskin har evne til **AUTONOMT** å treffe **beslutninger**
- i en **BLACK BOX**

BLACK BOX

Teoretiske
analogier:

«**EMERGENCE**»

Samson Esayas

*European Journal of Private
Law* 2023 s. 1-44:

“The Important Role of **Emergence**
in Conceptualizing the Challenges
of New Technologies to Private Law.”

B) Erstatningsrettslig refleksjon

- Erstatningsretten som **“privatrettens bakgrunnsrett”** må tilpasses det (bokstavelig talt) **umenneskelige** i dette.
- Erstatningsrettens ansvarslære har historisk vært tungt orientert mot tanken om **meneskets skyldene**.
- **Skyld – culpa** – forutsetter at et menneske kan **velge atferd**, for i kjernen ligger at et menneske har gjort noe det ikke burde ha gjort.
- Nær sammenheng med **individual – og almenntilrettelagt**.
- **Frempek**: Når det menneskelige elementet er borte (**“emergence”**), er den naturlige løsning **objektivt ansvar (?)**.

Expert group Liability for new technologies 2019

- 9] **Strict liability** is an **appropriate response** to the risks posed by emerging digital technologies, if, for example, they are operated in non-private environments and may typically cause significant harm.
- [10] **Strict liability** should lie with the person who is **in control of the risk** connected with the operation of emerging digital technologies and **who benefits** from their operation (operator).
- **Samsvarer med lang tradisjon i vestlig og norsk erstatningsrett**

C) Utviklingen i 2025 - 2026

- Geopolitisk skifte post Trump inauguration January 2025.
- Tech-gigantene (Google, Meta and the likes) lobbyer for **minst mulig regulering** i Europa.
- Samtidig har flere av selskapene **samtykket** til å være med på Code of conduct-tiltak for sikker utvikling av LLM.
- Dette er nytt i 2025 – må antas å være motivert av kommersielle hensyn.
- **Trustworthy AI** som EU ´s eksportvare?
- Aiming for **“the Brussels effect”**? (Historien om GDPR og dens gjennomslag globalt.(?))
- 3. desember 2025: **AILD “finally killed”**. Også parlamentet skrinlegger.
- Fremdeles et **“AI-race”** – **spennende** og litt **skremmende(!)**.

“The Brussels Effect” is a term coined by law professor Anu Bradford to describe the **European Union’s ability to set global standards through its regulations**, even outside its borders

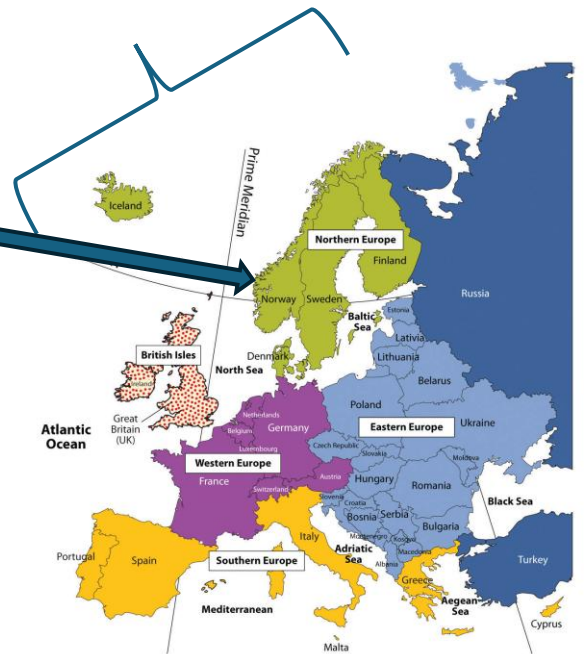
Veien videre

- Mye er regulert av internasjonale regler – EU-rett
- Likevel lakuner av norsk rett
- For å få oversikt:
 - - skille mellom ulike **skadetyper**.
 - -skille mellom **produsent** og **bruker**
- Variabler:

Ulike
ansvars-
grunnlag

Ulike
Skade
typer

B. Ansvar for **produsent** og **tilbyder**

- **A) Overblikk: Ulike skadetyper har ulik regulering**
- **B) Situasjonen utenfor produktansvarsdirektivet**
- **C) Særlig om ulovfestet objektivt ansvar for teknisk svikt.**

A. Overblikk – ulike skadetyper har ulik regulering

- Hovedinndeling:

- **Personskade**

- Økonomisk
 - Ikke-økonomisk tap

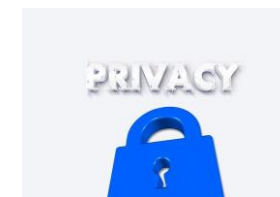
- **Tingsskade**

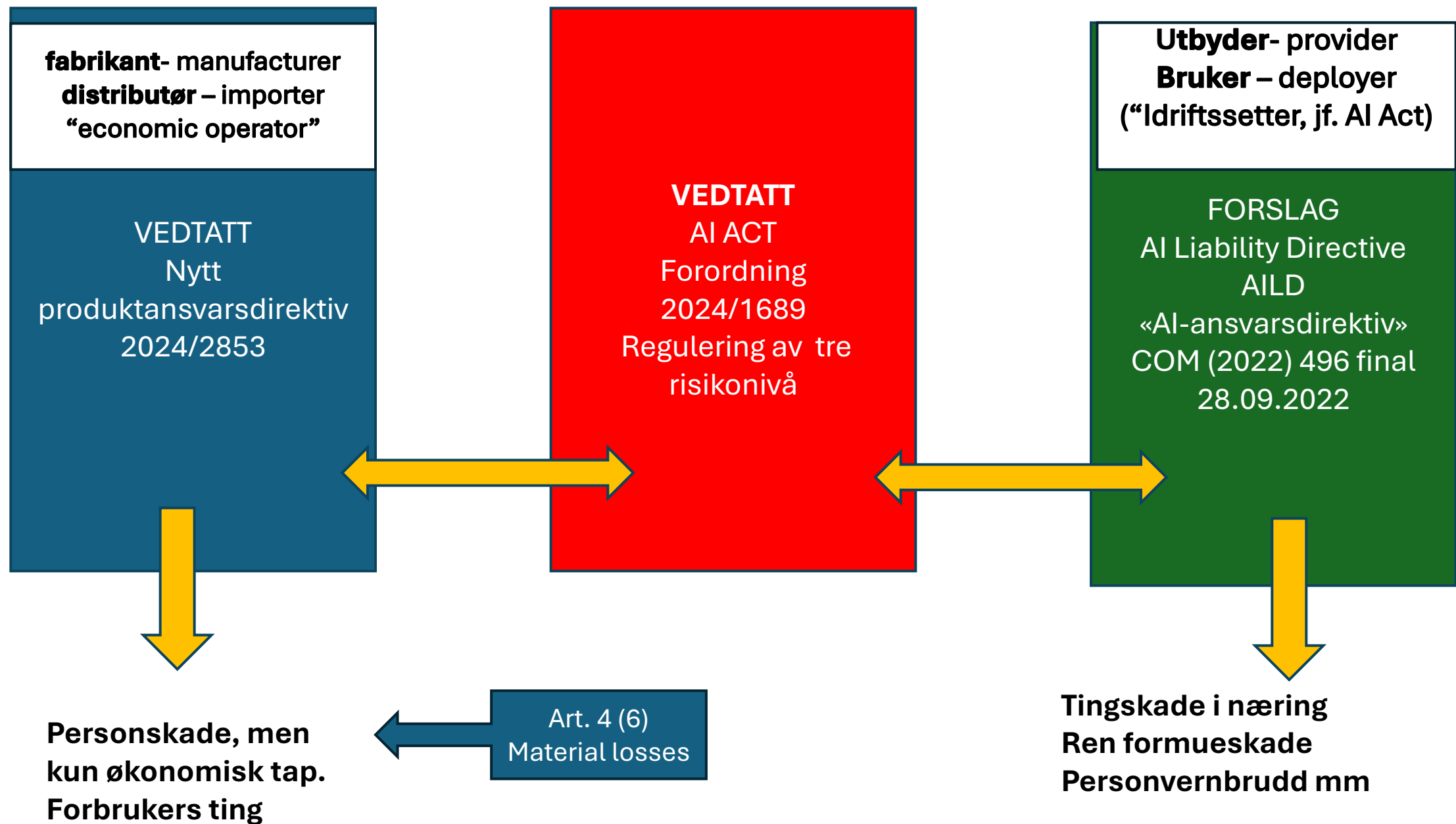
- Privat
 - I næringsforhold

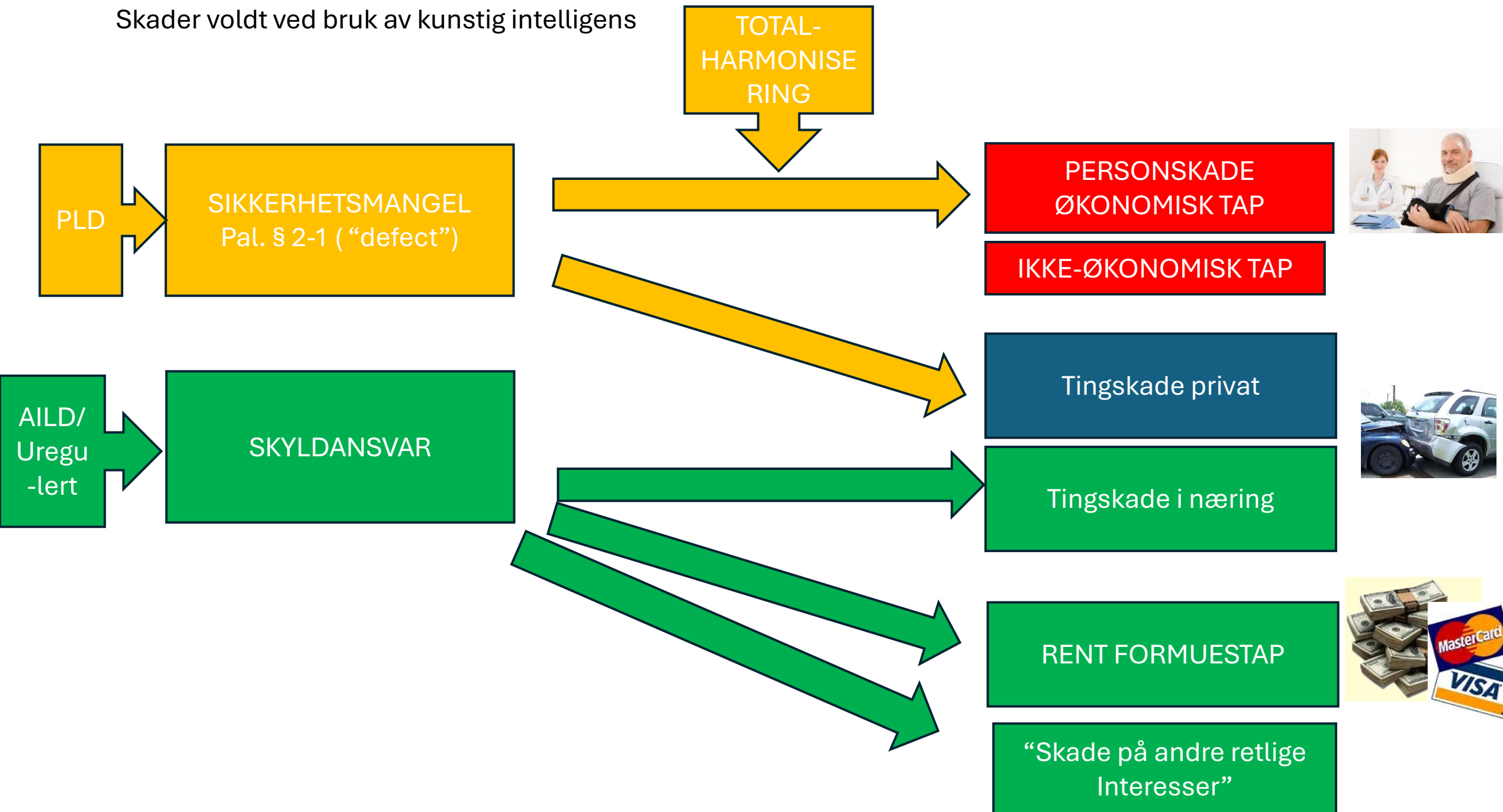
- **Ren formueskade**

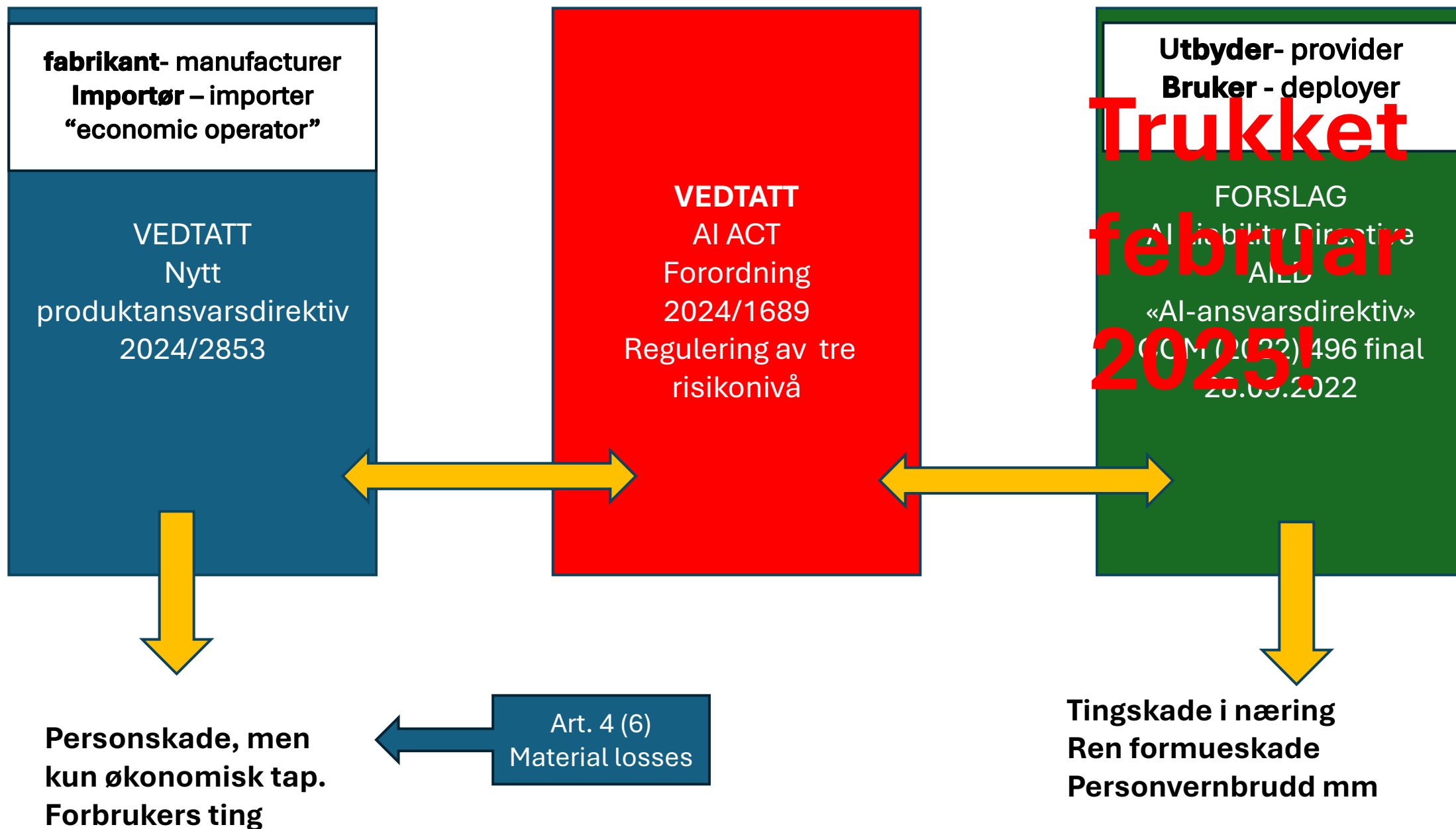
- **Personality rights (f.eks. ærekrenkelser, diskriminering, brudd på privatlivets fred) NB! GDPR art. 82.**

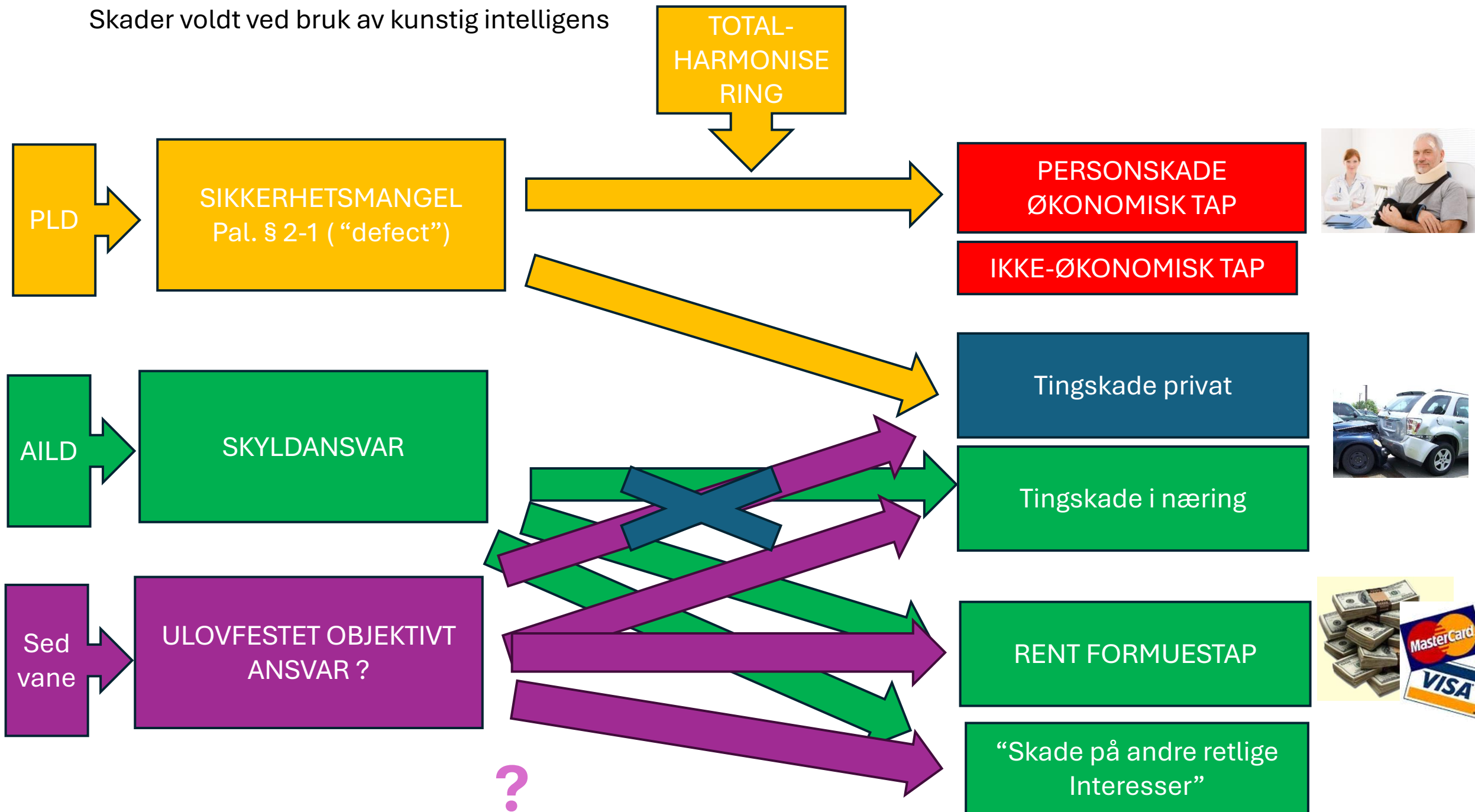

Skader voldt ved bruk av kunstig intelligens

Skader voldt ved bruk av kunstig intelligens

C). Situasjonen **utenfor produktansvarsdirektiv et**

Jf. at forslaget til AILD var et **minimumsdirektiv**

Og at forslaget nå er **lagt dødt**

Situasjonen åpner for et “comeback” for god gammeldags norsk erstatningsrett – basert på norsk rettskultur og norske rettferdighetsidéer.

Eller?

NORSK ERSTATNINGSRETT

Eksempel: **Drone** styrt av **AI software** slipper ved en feil lasten på et **drivhusanlegg** i næring

Hvilket **ansvarsgrunnlag** gjelder?

Eksempel: **Drone** styrt av **AI software** slipper ved en feil lasten på et **drivhusanlegg** i næring

Hvilket **ansvarsgrunnlag?**

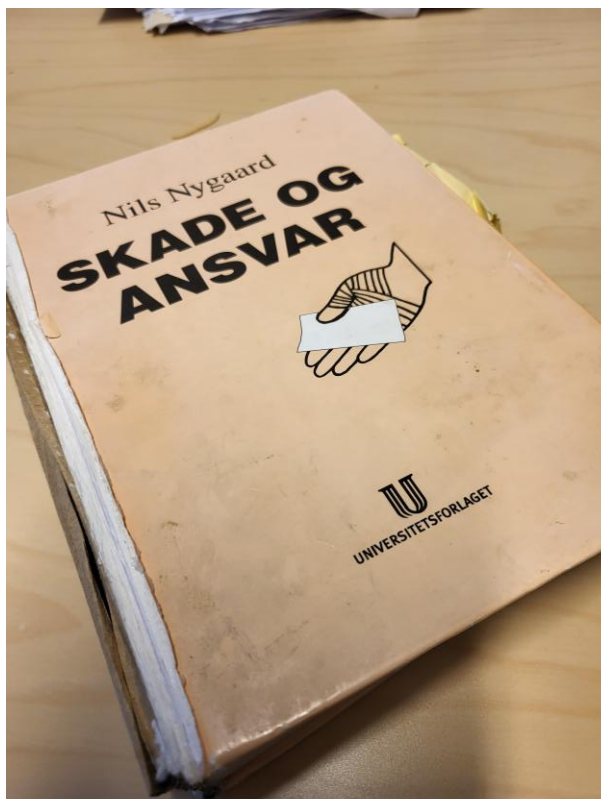
Culpa? Bevisproblemer
Black box-problemet

Ulovfestet objektivt ansvar?
«stadig, typisk og ekstraordinær risiko»

Ansvarsgrunnlag utenfor produktansvarsdirektivet

- **Nyere norsk juridisk teori**
 - Trine-Lise Wilhelmsen, «Ulovfestet objektivt produktansvar for tingsskader i næringsforhold», *Tidsskrift for erstatningsrett, forsikringsrett og trygderett* 2020, s. 165–19
 - Are Stenvik, «Produktansvar for tobakksskader – en kommentar til Høyesteretts dom 31. oktober 2003 (røykedommen)», *Lov og Rett* 2004 s. 199–207, på s. 203–204.
- **Felles synspunkt:** **Ulovfestet objektivt ansvar er en «særnorsk ansvarsform»** som bør erstattes med et **«skyldansvar»** på grunnlag av **«konkurransesyn»**.
- **Koherensbetraktning:** Ansvar bør ikke være strengest utenfor området for personskadeansvar.
 - NB! Dette er resonnementer som **ikke har fokusert på fenomenet AI og EU-rettens utvikling på området.**
- **Refleksjon:** Bør vi **harmonisere lenger enn EU bestemmer?**
- **B. Askeland:** «Ansvarsgrunnlag for produktskader i næringsforhold, voldt ved kunstig intelligens», *Jussens Venner* 2024 s. 103-129
 - **«Key takeaway»:** AI **passer ekstremt godt til Ulovfestet Objektivt Ansvar**, jf. særlig læren om **«teknisk svikt»**.

Teknisk svikt proponert på **sjørettens område:**

Trond Solvang, «Men, machine, and culpa: or finding a path toward strict liability», i Henrik Ringbom, Erik Røsæg og Trond Solvang (red.), *Autonomous ships and the law*, 2020, s. 98–124, på s. 116–117

Arne Moss Westgård, «Objektivt rederansvar for teknisk svikt. Fra dampskip til autonome fartøyer», *Marlus*, 527, 2020, s. 92–96. Jf. synspunkt om «modifisert utgave av ansvar for teknisk svikt» på s. 99.

N Nygaard, Skade og ansvar 2007:

Om «teknisk svikt», s. 273:

«Sjølve svikten blir her det ekstraordinære, som det ikkje er rimeleg at skadelidne skal tola»

Noto La Diega/Bezerra:* “The **inherent** risks in AI systems could **justify harmonization** of AI torts in the direction of strict liability”

*Can there be responsible AI without AI liability? Incentiviizing generative AI safety through ex-post tort liability under the AI liability directive, *International Journal of Law and Information Technology* **14. September 2024.**

Skyld-
ansvar

Norsk rett

Objektivt
ansvar

Wilhelmsen
Stenvik

TEKNOLOGISK
INDUSTRI
Potensielle
skadevoldere

Skyldansvar pga.
«konkurransesyn»

POTENSIELLE
SKADELIDTE

Solvang, Westgård,
Askeland,
La Diega/Bezerra

5. Objektivt ansvar for **eier** og **bruker** av risikoobjekt?

- Utgpkt: Den historiske løsningen u.o.a har omfattet **brukere** av risikomoment, jf. «farlig bedrift»-doktrinen, jf. Nygaard s. 257-258. Det farlige momentet må knyttes til **drift**.
- Jf. det legislative hensyn – **interessehensynet**: Den i hvis interesse den farlige virksomhet skjer, er **nærmest til å bære risikoen**. Det legislative hensynet slår til for eiere og brukere av risikabelt objekt.

A. Culparegelen passer ikke til problemet!

- Culpaansvar forutsetter at aktøren har **et valg**, en mulighet til å forebygge mot skade.
 - Kravet til **alternativ handling** er innebygget/integrert i culpanormen
 - **Stang, Erstatningsansvar 1927 s. 118:** “Det maa alltid være mulig at handle retmæssig””
- Kan man bruke KI **forsiktig**, slik man kan kjøre bil forsiktig?
 - Vanskelig ... på grunn av teknologiens egenart (“emergence”)
- Kan man **la være** å bruke KI i fremtiden?
 - Neppe ... det er ikke et **kommersielt** attraktivt alternativ.

Fundamentalt rettspolitisk problem

- Allminnelige forutsetninger for den alminnelige culparegelen (muligheten for alternativ handling) er **ikke til stede**.
- **Andrew Selbst, “Negligence and AI’s human users**, Boston University Law Review 1315 (2020) s. 315-375 på s. 1346
 - “The link between actions and responsibility and actions **is severed** when a person must make a choice without any appreciation of whether that choice will lead to harm in a given case.”
 - **Key takeaway: Tradisjonell culpavurdering passer ikke/fungerer ikke.**
- **Også annen amerikansk teori i samme gate**
 - **Kevin Lee**, Legal Liability for Artificial Intelligence and Potential Tort Reform, 6 Notre Dame J. on Emerging Tech. 217 **(2025)**
 - **Mihailis E. Diamantis**, 'Reasonable AI: A Negligence Standard' **(2025)** 78 Vand L Rev p. 573

En culpastandard basert på AI-atferdsmønster (!)

Når noe går galt ...

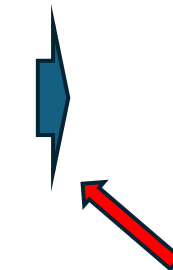
Brukers valg vedvarer hele kjøreturen.

General Purpose AI code of Practice
Ekstensiv regulering ex ante

Brukers valg begrenser seg til å starte maskinen.

Brukers andel av årsaksbildet

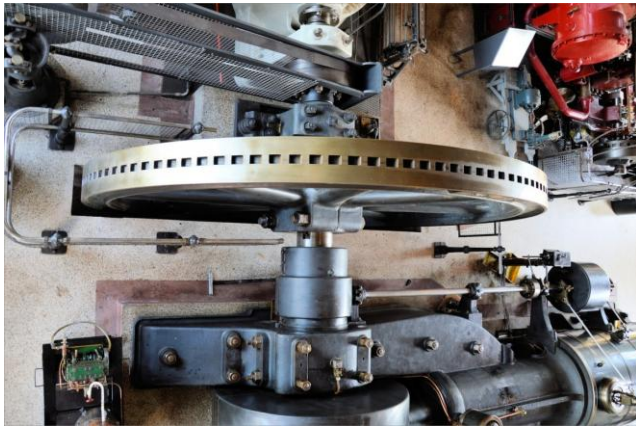
To alternativ for norsk rett

- **1) Bruker pålegges objektivt ansvar** for skade.
 - + Driftsrisikoargumentet taler for denne løsningen. Mulighet for ansvarspulverisering.
 - + Mulighet for **regresskrav** mot produsent/distributør.
 - - Kan hemme bruk/økonomisk vekst.
- **2) Bruker har alminnelig culpaansvar** (tross alt)
 - - Kan ikke forutberegne risiko
 - - Kan ikke forebygge mot risiko/ingen alternativ handling er mulig
 - - Kan vanskelig bevise at hen ikke har utvist culpa.
 - Resultat vil veldig lett bli frifinnelse (!)
- **Selbst:**
 - “Once the use of AI is itself reasonable, the choice for an injury is **strict liability or no liability** with **no inbetween**.”
 - Kan dette bane vei for et **rent risikoansvar** for drift som innbefatter KI. Et moderne ulovfestet objektivt ansvar?

6. Ansvarsformens potensial

- A. Særlig om teknisk svikt

Rt-1921-519 (pluss en mengde andre dommer)

- Fra byrettens dom:
- Jeg finder at maatte gi citantskapet medhold i dette sidste. Set fra indstevntes eget standpunkt er nemlig forholdet det, at **noget i maskinen har slaat klik, at maskinen som følge derav er blit sat ut av maskinistens kontrol** med skadelige følger som i kjendelsen nævnt, og **et slikt uheld kan indtræffe med enhver maskin, og at indstevntes virksomhet saaledes ikke kan drives, uten under en viss vaagnad for at noget i maskinen kan gaa galt og ha skadelige følger, utenat uagtsomhet eller forsømmelse kan lægges nogen speciel person tillast.** Men da finder jeg at maatte være enig med citantskapet i, at vi har i denne sak med en virkelig bedriftsulykke at gjøre, en bedriftsulykke av en i mine øine endog særlig typisk art. Og indstevnte maa da efter almindelige retsregler, og efter den forstaaelse jeg har av de forskjellige høiesteretsdommer i denne materie, «være nærmest til at bære den skade som forvoldes ved at maskineriet ikke fungerer tilfredsstillende

Eldre teori – gammel strid

- **Hagstrøm:** Teknisk svikt **pluss** de tre vilkår kreves
- **Nygaard** og **Bengtsson:** teknisk svikt kan **erstatte/veie opp** ekstraordinær risiko.
- **Bengtssons** anmeldelse av Hagstrøm i TfR 1988 s. 205. Teknisk svikt skulle da bety ... «**nærmast at faran låg långt över det dagliga livets risk**»
- Tilslutning i Nygaard s. 273

Nyere teori (og Høyesteretts ?)holdning

- **Hagstrøm og Stenvik (2019) s. 228:** «Med dette synes de siste rester av læren om teknisk svikt å ha forsvunnet fra det praktiske rettsliv»
- **Wilhelmsen og Hagland (2017) s. 223:** «vanskelig å se at det er grunnlag for å isolere teknisk svikt eller uforsvarlig ordning som særlige risikokilder hvor det gjelder andre vilkår for å pålegge ansvar.»
- **Kjelland (2024) s. 154:** «I disse typetilfellene (ved teknisk svikt) er det derfor på samme måte som ellers avgjørende om den aktuelle risikoen vesentlig overstiger daglig risiko.»

Innvendinger

- At en regels anvendelse ikke kommer på spissen i rettspraksis, betyr ikke at regelen «avlyses».
- **Bortfall av sedvanerettsregler** inntreffer ved «**desuetudo**». Dette krever en lang periode med ikke-bruk og bortfall av tro på at regelen ikke gjelder.
- Hagstrøm og Stenvik kan neppe mene at denne situasjonen har inntrådt, og da lever regelen i beste velgående.
- KI aktualiserer «teknisk svikt» som aldri før (!).

Spinning HR-2019-52-A Frifinnelse

- **Setebolt på spinningssykkel knakk med skade for spinningsyklst til følge**
- (40) Selv om det tas høyde for mørketall, er følgelig **skadehyppigheten forsvinnende liten** når den sees i lys av spinningsaktivitetenes omfang, både hos Spenst Alta AS og generelt. **Sannsynligheten** for skade må følgelig anses som **lav**.
- (41) Det må videre konstateres at skadens **mulige omfang ikke er alvorlig**. Ut fra informasjonen i saken er skaden som A ble påført, det eneste kjente tilfelle av skade av noe omfang. Jeg tviler ikke på at skadene er følbare for A, og at de går utover hennes livskvalitet, men i medisinsk forstand må en **invaliditet på omtrent 19 prosent** karakteriseres som en moderat skade.
- (43) Mindre til moderate skader som skyldes trening og fritidsaktiviteter, er vanlig og **en del av den generelle risiko** som er knyttet til disse livsområdene. Også andre områder av dagliglivet byr på mange helt vanlige risikomomenter, som både i art, omfang og hyppighet er større enn risikoen som var knyttet til bruk av spinningssykkelen i saken her.
- (44) Etter mitt syn må det være klart at Spenst Alta AS **ikke hadde skapt en risiko som oversteg dagliglivets risiko**.
- **Teknisk svikt var anført, men ble ikke drøftet.**

Kritikk av Spinningdommen I

- **Tom Sørum:** «Ekstraordinær risiko ved etablering av ulovfestet objektivt ansvar.», TfE 2020 s. 3-6.
 - «Videre kan Høyesteretts tilnærming innby til en mer generell vurdering av om skaden kunne ha inntrådt ved en alminnelig aktivitet. Betydningen av måten skaden skjedde på, og om det er realiseringen av en risiko skadelidte selv ikke har kontroll over, blir da underspilt.»
- Moderne driftsrisiko under et ***black box-regime*** må gi vern også for moderate skader. Resonnementet omkring ekstraordinær risiko i Spinning bør derfor kanskje prøves igjen.

Kritikk av Spinningdommen II

- **Knut Martin Tande:** «Skadelidtes aksept av risiko som rettslig kriterium i lys av Høyesteretts argumentasjon i HR-2018-403-A (Ridedom II)», *TfE* 2019 s. 187-215.
- «Erfaringsmessig vil det også være ganske stor risiko for materialtretthet når utstyr brukes i så stort omfang som på et treningssenter. Det er heller ikke gitt at skadepotensialet knyttet til omfanget av skaden er så begrenset som Høyesterett legger til grunn: Hvis en faller bakover fra et punkt et stykke over bakken, kan en ikke utelukke mer alvorlige skader.»
- **Kritikk vedørende teknisk svikt**
- «Her synes imidlertid Høyesterett å overse at **teknisk svikt, ut fra rettspraksis og juridisk teori, kan medføre at en innretning eller virksomhet som vanligvis ikke overstiger dagliglivets risiko, likevel representerer en ekstraordinær risiko.**⁶² Det er vanskelig å se at skader som skyldes teknisk svikt, er et vanlig risikoelement i dagliglivet. Ulike former for skader kan selvsagt inntreffe i hverdagen, men teknisk svikt med potensial til å volde personskade fremstår nettopp som noe mer uventet eller uvanlig. Også på dette punktet synes Høyesterett dermed å gå for lite helhetlig inn på risikovurderingen.»
- Marie (27) brakk nakken på treningssenter: – Tenkte at livet mitt er ødelagt – NRK Østfold – Lokale nyheter, TV og radio

Kritikk av Spinning III

Askeland, Ansvarsgrunnlag for tingskade voldt ved kunstig intelligens, TfE 2024

- *Spinning* går ganske langt i å se bort fra det legislative grunnlaget for ansvar som ligger i at en skade er utslag av en for virksomheten stadig og typisk risiko. Det avgjørende synspunkt i *Spinning* synes å være at risikoens art og grad alt i alt var for liten, jf. følgende kjernepunkt i dommens avsnitt 43:
- «Mindre til moderate skader som skyldes trening og fritidsaktiviteter, er vanlig og en del av den generelle risiko som er knyttet til disse livsområdene. Også andre områder av dagliglivet byr på mange helt vanlige risikomomenter, som både i art, omfang og hyppighet er større enn risikoen som var knyttet til bruk av spinningsykkelen i saken her.»
- Det fokuseres nokså ensidig på spørsmålet hvorvidt risikoen er ekstraordinær. Fra dette utgangspunktet sammenligner Høyesterett risikoen i saken med ulike former for risiko man ellers utsettes for i dagliglivet. Resonnementet kan virke besnærende, men **det er et tankekors at det leder til at skadelidte har et begrenset vern med hensyn til moderate skader**. Det kan spørres om det er tidsmessig, og om det er en fornuftig løsning der kunstig intelligens kan være en sentral årsaksfaktor til skade på et stort spekter av livsområder. Det må tas i betraktning at kunstig intelligens kan anvendes ved produksjon av digitale komponenter i maskiner, instrumenter og motorer som brukes i ulike typer næringsvirksomhet, så som fabrikker, transportvirksomhet, servicevirksomhet eller jordbruksvirksomhet.

6 B. Ansvarsformens potensial – særlig om uforsvarlig ordning

- 1. Behov for **modernisering** av den grunnleggende risikobetraktning i lys av KI og annen teknologisk utvikling.
- Det moderne samfunns kompleksitet innbyr til å vurdere om en driftsherres profesjonelle prestasjon tilfredsstiller de krav skadelidte med rimelighet kan stille under synsvinkelen «anonyme og kumulative feil», «uforsvarlig ordning», «**mangelfull administrasjonsordning**», jf. Ot.prp. Nr 48 (1968-1969) s. og Statsansvarsutredningen s. 27. (jf. også K. Andersen, *Erstatningsansvar* 1970 s. 282.
- Kompleksiteten aktualiserer overlapping mellom u.o.a og anonyme og kumulative feil.

Merk overlapping mellom ansvarsgrunnlag

- Rt-2000-388 *Vindushopp* (på s. 394)
 - *A har som nevnt for Høyesterett frafalt anførselen om at fylkeskommunen er erstatningsansvarlig på uaktsomhetsgrunnlag etter [skadeserstatningsloven § 2-1](#). Dette omfatter også ansvar for såkalte anonyme og kumulative feil. Høyesterett skal følgelig ikke ta stilling til om det var uaktsomt av sykehuset ikke å ha knusefrie vindusglass på alle rom på lukket psykiatrisk avdeling, og heller ikke om det var uaktsomt å plassere A på et av de rom hvor det ikke var knusefrie vindusglass. Jeg tilføyer imidlertid at det **etter omstendighetene kan være en glidende overgang mellom uaktsomhetsansvar og ansvar på ulovfestet grunnlag, jf. blant annet dommen i [Rt-1970-1192](#)***
- Rt-1991-1303 *Gulvluke*

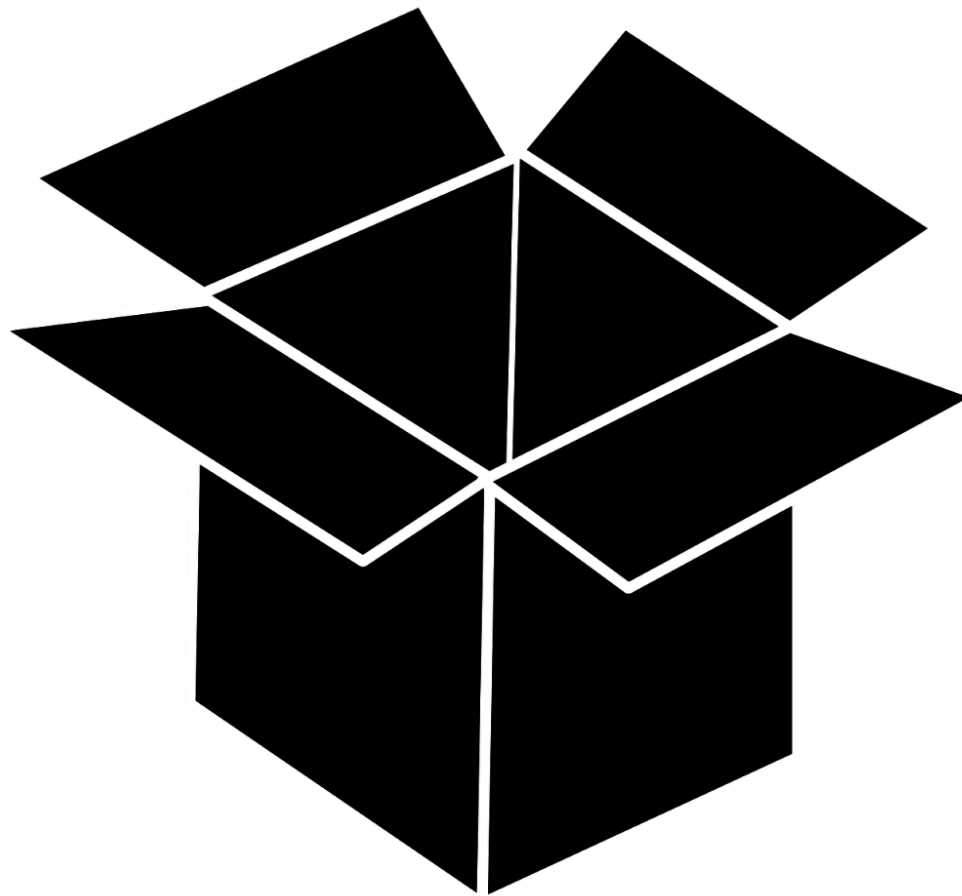
Rt-1970-1192 Epileptiker (på s. 1194-95)

- A's epilepsi medførte en påtakelig fare for at han kunne komme til å skade seg, og som før nevnt var hans tilstand kjent for dem som hadde oppsyn med ham. Han var tvangsanbrakt i fengsel og måtte til stadighet oppholde seg i den lille cellen. Her representerte denne radiator et særskilt og utpreget faremoment. Dette faremoment kunne fjernes ved relativt enkle tiltak. Når A under disse omstendigheter var anbrakt i fengslet i meget lang tid uten at slike tiltak ble truffet, kan jeg ikke se at anbringelsen var tilstrekkelig betryggende og forsvarlig ordnet. Jeg finner da at staten må være ansvarlig for skaden

Rt-1991-1303 Gulvluke (på s. 1307)

- Jeg må etter dette legge til grunn at den aktuelle luka representerte et meget framtrædende risikomoment – det må etter forholdene kunne karakteriseres som ekstraordinært, at dette har sammenheng med arten av den virksomhet som ble drevet i lokalene – restaurantdrift, og at risikomomentet enkelt kunne vært eliminert av selskapet. Under henvisning til den drøftelse som jeg har gjennomført, finner jeg etter dette at selskapet må være ansvarlig for skaden på objektivt grunnlag.
- **Mindretallet (Tjomsland):** Det er etter dette ikke nødvendig for meg å ta stilling til om selskapet også er erstatningsansvarlig på objektivt grunnlag. Heller ikke jeg er fremmed for å pålegge et slikt ansvar, og det sentrale moment for meg vil da være at ulykken skyldes en uforsvarlig innretning hvor risikoen med enkle midler kunne vært eliminert. Det kan i slike tilfeller være en **glidende overgang mellom uaktsomhetsansvar og ansvar på objektivt grunnlag, jfr særlig flertallsvotumet i Epileptiker-dommen i Rt-1970-1192**

7. Refleksjoner og et **mulig kontrapunkt**

Mulig kontrapunkt – tre argumentasjonslinjer

- Culparegelens **uegnethet** i relasjon til KI baner veien for rent risikoansvar
- Synsmåten **teknisk svikt** aktualiseres av KI - også for moderate skader (både tingskader og personskader)
- **Moderne kompleksitet** åpner for systemfeil som ansvarsgrunnlag, jf. skjæringsfeltet mellom 1) anonyme og kumulative feil (mangelfull administrasjonsordning) og 2) Synspunktet «ulovfestet objektivt ansvar for uforsvarlig ordning.

